

แบบรายงานเรื่องเต็ม ผลการวิจัยที่สิ้นสุด ปีงบประมาณ 2559

1. แผนงานวิจัย ทดสอบและพัฒนาระบบการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจในเขตพื้นที่ภาคตะวันออก
2. โครงการวิจัย ทดสอบและพัฒนาการผลิตไม้ผลต้นฤดูในพื้นที่ภาคตะวันออก
กิจกรรม ทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูในพื้นที่ภาคตะวันออก
กิจกรรมย่อย -
3. ชื่อการทดลอง (ภาษาไทย) ศึกษาเทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก
ชื่อการทดลอง (ภาษาอังกฤษ) Study on Early Season Fruit Crop Technology of Rambutan in the Eastern Region
4. คณะผู้ดำเนินงาน
หัวหน้าการทดลอง นางอรุณี วัฒนวรรณ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6
ผู้ร่วมงาน นายชูชาติ วัฒนวรรณ^{1/}
นางอุมาพร รักษาพรหมณ์^{1/}
นางสาวอรวิณิณี ชูศรี^{2/}
นางสาวกมลภัทร ศิริพงษ์^{3/}

5. บทคัดย่อ

ศึกษาเทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออก เพื่อให้ได้ข้อมูลและแนวทางการผลิตเงาะต้นฤดู โดยการสำรวจข้อมูลการผลิตเงาะของเกษตรกรที่สามารถผลิตเงาะรุ่นแรกในสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรจากสำรวจแหล่งผลิตเงาะในพื้นที่ปลูกจังหวัดจันทบุรีและตราด คัดเลือกแหล่งผลิตเงาะต้นฤดูได้แก่ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตำบลห้วยน้ำขาวและตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ทำการศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรีใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ในด้านการตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การจัดการน้ำเพื่อชักนำการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล ส่วนเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราดใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ในด้านการใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การจัดการน้ำ

¹ สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 จ.จันทบุรี

² ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

³ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรจันทบุรี

เพื่อชักนำการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยความสำเร็จของการผลิตเงาะ ต้นฤดูขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศ เป็นสำคัญ

6. คำนำ

เงาะ เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ปี 2556 เงาะมีพื้นที่ปลูก 314,647 ไร่ พื้นที่ให้ผลผลิต 299,465 ไร่ ผลผลิตรวม 315,843 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญในภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ปลูก 89,571 ไร่ トラด 53,074 ไร่ และ ระยอง 10,235 ไร่ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2557)

เงาะเป็นไม้ผลเมืองร้อน เจริญเติบโตได้ดีในสภาพอุณหภูมิระหว่าง 22-35 องศาเซลเซียส มีปริมาณน้ำฝน 2,000-3,000 มิลลิเมตร/ปี มีการกระจายตัวของฝนสม่ำเสมอ สภาพพื้นที่มีความชื้นสูง 75-85% แต่ต้องการสภาพแห้งแล้งก่อนออกดอกติดต่อกัน 21-30 วัน สภาพดินควรเป็นดินร่วนเหนียว มีความอุดมสมบูรณ์สูง มีการระบายน้ำดี ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มปลูกจนเริ่มให้ผลผลิตมีอายุตั้งแต่ 4 ปีขึ้นไป เงาะสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ตั้งแต่ออกดอกจนผลแก่ใช้เวลาประมาณ 130-160 วัน (กรมวิชาการเกษตร, 2547) จากการทดสอบและขยายผลเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตเงาะคุณภาพ พบว่ากรรมวิธีการผลิตตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมต้นสำหรับการออกดอก การชักนำการออกดอก การช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล การจัดการปุ๋ยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาการของผล และการป้องกันกำจัดศัตรูเงาะ สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิต 12.7 เปอร์เซ็นต์ (จรีรัตน์ และคณะ, 2556)

ปัญหาการผลิตเงาะส่วนใหญ่เกิดจากวิธีการผลิตของเกษตรกรไม่เหมาะสม ทำให้ประสิทธิภาพต่ำ ทั้งด้านปริมาณผลผลิตต่อไร่และคุณภาพผลผลิต ตลอดจนต้นทุนการผลิตสูง ทำให้เนื้อที่ปลูกลดลงจาก 547,585 ไร่ ในปี 2546 เป็น 335,695 ไร่ ในปี 2555 (พื้นที่ปลูกลดลง 39%) เป็นผลมาจากปัญหาด้านราคาและแรงงานเก็บเกี่ยว ผลผลิตออกสู่ตลาดมากในช่วงกลางฤดู ทำให้ราคาผลผลิตตกต่ำ หากเกษตรกรทำการผลิตเงาะต้นฤดู จะเป็นการเพิ่มทางเลือกในการบริหารจัดการจัดการผลผลิตให้ได้ราคา มีคุณภาพ และคุ้มค่าการลงทุน ทั้งยังลดปัญหาผลผลิตกระจุกตัว

7. วิธีดำเนินการและอุปกรณ์

- อุปกรณ์

1. แบบสัมภาษณ์เรื่องเทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ

ขั้นตอนและวิธีดำเนินงาน

สำรวจข้อมูลการผลิตเงาะของเกษตรกรที่สามารถผลิตเงาะรุ่นแรกในสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป (เกษตรกรต้นแบบ) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 ราย และจังหวัดตราด จำนวน 80 ราย ประกอบด้วยขั้นตอนและวิธีการในการวิจัยดังนี้

- 1) จัดทำ Listing Frame ของเกษตรกรที่ปลูกเงาะต้นฤดู

1) สุ่มตัวอย่างเกษตรกรผู้ปลูกเงาะต้นแบบโดยใช้วิธี Purposive Sampling ตามพื้นที่ปลูกเป็นหลัก

2) สร้างแบบสัมภาษณ์ ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดและคำถามแบบปลายเปิด โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกร ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์ ข้อมูลการปลูกและการผลิตเงาะ

ตอนที่ 2 ข้อมูลการใช้เทคโนโลยีการผลิตเงาะ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของต้น การจัดการปุ๋ย การชักนำการออกดอก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตเงาะต้นฤดู

3) ทดสอบแบบสัมภาษณ์ นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างไปทดสอบใช้กับเกษตรกรที่ปลูกเงาะต้นแบบในจังหวัดจันทบุรีและตราด จำนวน 20 ราย นำมาวิเคราะห์ความเหมาะสมของแบบสัมภาษณ์ ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ เพื่อนำไปใช้สัมภาษณ์ต่อไป

4) สัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกเงาะต้นแบบในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 ราย และจังหวัดตราด จำนวน 80 ราย

5) เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกเงาะต้นแบบในจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดตราด

6) วิเคราะห์ข้อมูล สถิติที่ใช้คือค่าร้อยละ (percentage) และค่า มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic means)

7) สรุปผลการศึกษา

- ระยะเวลา (เริ่มต้น - สิ้นสุด) ตุลาคม 2558 - กันยายน 2559

- สถานที่ดำเนินการ เกษตรกรต้นแบบผู้ปลูกเงาะจังหวัดจันทบุรีและตราด

8. ผลการทดลองและวิจารณ์

สำรวจข้อมูลการผลิตเงาะของเกษตรกรที่สามารถผลิตเงาะรุ่นแรกในสัดส่วนที่สูงกว่าเกษตรกรทั่วไป (เกษตรกรต้นแบบ) จังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 ราย และจังหวัดตราด จำนวน 80 ราย สรุปผลการทดลองได้ดังนี้

1. สำรวจแหล่งผลิตเงาะในพื้นที่ปลูกจังหวัดจันทบุรีและตราด คัดเลือกแหล่งผลิตเงาะต้นฤดู ได้แก่ ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตำบลห้วยน้ำขาวและตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอเมืองจังหวัดตราด โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนเกษตรกร GAP และเกษตรกรต้นแบบการผลิตเงาะต้นฤดู

จังหวัด	ที่ตั้งแหล่งผลิตต้นฤดู	จำนวนเกษตรกร	
		เกษตรกร GAP	เกษตรกรต้นแบบ
จันทบุรี	ต.เกวียนหัก อ.ขลุง	10	2
ตราด	ต.ห้วงน้ำขาว อ.เมือง	31	3
	ต.อ่าวใหญ่ อ.เมือง	61	1

ตารางที่ 2 รายชื่อเกษตรกรต้นแบบการผลิตเงาะต้นฤดู

ชื่อ-สกุล	ที่ตั้งแปลง			พื้นที่ปลูก (ไร่)
	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด	
1. นางราตรี เขยสมบัติ	เกวียนหัก	ขลุง	จันทบุรี	7
2. นายปกรณ์ บุรพกร	เกวียนหัก	ขลุง	จันทบุรี	2
3. นายสุทัศน์ ปัญจะกุล	ห้วงน้ำขาว	เมือง	ตราด	
4. นายจเร คงพริ้ว	ห้วงน้ำขาว	เมือง	ตราด	
5. นางวิไล อัจฉรงค์	ห้วงน้ำขาว	เมือง	ตราด	
4. นางวิไล จินดาวงษ์	อ่าวใหญ่	เมือง	ตราด	

2. ระดมความคิดเห็นของเกษตรกรในแหล่งผลิตเงาะต้นฤดูจังหวัดจันทบุรีพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการผลิตเงาะต้นฤดูคุณภาพ ประกอบด้วย 1. ดิน สภาพอากาศ และสภาพพื้นที่ต้องเหมาะสม 2. การเตรียมดินหลังการเก็บเกี่ยว ให้ดินมีสภาพสมบูรณ์ ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่งและไม่ให้ทรงพุ่มสูงเกินไป 3. การตัดแต่งผล ให้มีปริมาณผลต่อช่อที่เหมาะสม เพื่อให้ผลมีคุณภาพดี ส่วนจังหวัดตราดพบว่าปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อการผลิตเงาะต้นฤดูคุณภาพ มาจากลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่บริเวณดังกล่าวได้รับลมและความชื้นจากทะเล และลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย เมื่อทำการชักนำให้ออกดอกด้วยการรดน้ำจึงทำให้ดินแห้งเร็ว ส่งผลให้มีการติดดอกออกผลและเก็บเกี่ยวได้เร็วกว่าพื้นที่อื่นของจังหวัดประมาณครึ่งเดือน ได้ราคาผลผลิตต้นฤดูประมาณกิโลกรัมละ 40-60 บาท ขณะที่ผลผลิตที่ออกตามฤดูกาลปกติได้ราคากิโลกรัมละ 30-40 บาท

3. ศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 10 ราย จังหวัด จำนวน 80 ราย ได้ผลการศึกษาดังนี้

3.1 ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบ

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ร้อยละ 60 เป็นเพศชาย ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 มีอายุอยู่ในช่วง 31-60 ปี การศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 70 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาถึงปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 40 มีประสบการณ์ในการทำสวนเงาะมากกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 90 มีเนื้อที่ปลูกเงาะไม่เกิน 10 ไร่ ร้อยละ 50 ใช้ระยะปลูก 8x8 เมตร

ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 500-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ลักษณะการผลิต ร้อยละ 100 เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ สัดส่วนผลผลิตในแต่ละปี เป็นผลผลิตต้นฤดู ร้อยละ 38 กลางฤดู ร้อยละ 43 และผลผลิตปลายฤดู ร้อยละ 19 สภาพพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบติดเขา ลักษณะดินเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย มีอากาศร้อนชื้น

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราด ส่วนใหญ่ร้อยละ 55 เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่ร้อยละ 75 มีอายุมากกว่า 50 ปี การศึกษาสูงกว่าภาคบังคับ โดยส่วนใหญ่ร้อยละ 33 จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 90 มีประสบการณ์ในการทำสวนเงาะมากกว่า 10 ปี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 46 มีเนื้อที่ปลูกเงาะไม่เกิน 5 ไร่ ร้อยละ 30 เนื้อที่ปลูกเงาะมากกว่า 10 ไร่ ร้อยละ 40 ใช้ระยะปลูก 8x8 เมตร ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 500-2,000 กิโลกรัมต่อไร่ ลักษณะการผลิต ร้อยละ 100 เป็นการผลิตเพื่อจำหน่ายในประเทศ สัดส่วนผลผลิตในแต่ละปี เป็นผลผลิตต้นฤดู ร้อยละ 40 กลางฤดู ร้อยละ 42 และผลผลิตปลายฤดู ร้อยละ 18 สภาพพื้นที่ปลูกส่วนใหญ่เป็นที่ราบ ลักษณะดินเป็นดินร่วนปนทราย มีอากาศร้อนชื้น ฝนตกชุก และมีลมทะเล

3.2 การใช้เทคโนโลยีการผลิตเงาะ

3.2.1 การตัดแต่งกิ่ง

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรีมีการเตรียมความพร้อมของต้น โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 มีตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยว โดยตัดแต่งกิ่งในทรงพุ่ม และกิ่งข้างออก คิดเป็นร้อยละ 73 มีการตัดยอดให้มีความสูงมากกว่า 6 เมตร โดยกิ่งส่วนที่ตัดแต่งไว้ในบริเวณแปลง

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราดมีการเตรียมความพร้อมของต้นโดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 99 มีตัดแต่งกิ่งหลังการเก็บเกี่ยว โดยตัดแต่งกิ่งในทรงพุ่ม และกิ่งข้างออก คิดเป็นร้อยละ 100 มีการตัดแต่งกิ่งข้างออกมากกว่า 10 ซม. คิดเป็นร้อยละ 60 โดยนำส่วนที่ตัดแต่งออกไปทำลายนอกแปลง

3.2.2 การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรี มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 91 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในรูปแบบปุ๋ยคอก (ขี้ไก่ และขี้หมู) ในอัตรา 6-10 กิโลกรัมต่อต้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 71 นิยมใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 ในอัตรา 1-5 กิโลกรัมต่อต้น

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราด มีการใส่ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับปุ๋ยเคมี โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 56 ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในรูปแบบปุ๋ยอัดเม็ด ในอัตรา 1-5 กิโลกรัมต่อต้น ส่วนใหญ่ ร้อยละ 56 นิยมใช้ ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 ในอัตรา 1-5 กิโลกรัมต่อต้น

3.2.3 การกระตุ้นการแตกใบอ่อน

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะต้นแบบในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี มีการกระตุ้นการแตกใบอ่อนเพียงร้อยละ 30 เกษตรกรที่มีการกระตุ้นการแตกใบอ่อน นิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ ปุ๋ยสูตร 5-25-30 ขี้ไส้เดือน และสาหร่าย

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะต้นแบบในพื้นที่จังหวัดตราด มีการกระตุ้นการแตกใบอ่อนเพียงร้อยละ 11 เกษตรกรที่มีการกระตุ้นการแตกใบอ่อน นิยมใช้ปุ๋ยเคมีสูตรเสมอ ปุ๋ยสูตร 30-10-10 และสาหร่าย

3.2.4 การจัดการน้ำเพื่อการชักนำการออกดอก

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่ ร้อยละ 100 มีการจัดการน้ำเพื่อการชักนำการออกดอก เมื่อต้นเงาะผ่านช่วงแล้งต่อเนื่องประมาณ 16-30 วัน ให้น้ำครั้งแรกเมื่อต้นแสดงอาการขาดน้ำ ใบเหลืองหรือใบสลด ระบบให้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 82 เป็นสปริงเกล

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 98 มีการจัดการน้ำเพื่อการชักนำการออกดอก เมื่อต้นเงาะผ่านช่วงแล้งต่อเนื่องประมาณ 1-15 วัน ให้น้ำครั้งแรกเมื่อต้นแสดงอาการขาดน้ำ ใบเหลืองหรือใบสลด ระบบให้น้ำส่วนใหญ่ร้อยละ 97 เป็นสปริงเกล

3.2.5 การช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรี ส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 มีการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยร้อยละ 100 ใช้สาร NAA ในอัตรา 20 ซีซีต่อลิตร เมื่อดอกบาน 10, 50, 60, 80 และ 100% และใช้ดอกตัวผู้แช่น้ำพ่นเป็นจุดๆ มากกว่า 10 จุดต่อต้น

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราด ส่วนใหญ่ ร้อยละ 98 มีการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยส่วนใหญ่ใช้สาร NAA ในอัตรา 1 ซีซีต่อลิตร และใช้ปริมาณดอกตัวผู้ตามความเหมาะสม เมื่อดอกบาน 5, 10, 15, 50, 80 และ 100% และใช้ดอกตัวผู้แช่น้ำพ่นเป็นจุดๆ 1-10 จุดต่อต้น

3.3 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อการผลิตเงาะต้นฤดู

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรีให้ความคิดเห็นว่าคุณภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ควรเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี โดยสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ควรเป็นพื้นที่ที่มีลมหนาวและลมทะเลพัดผ่าน โดยเกษตรกรให้ความสำคัญมากกับ การตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การจัดการน้ำเพื่อชักนำการออกดอก การช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล และให้ความสำคัญปานกลางถึงมากกับการกระตุ้นการแตกใบอ่อน

เกษตรกรผู้ปลูกเงาะในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดตราดให้ความคิดเห็นว่าคุณภาพพื้นที่ที่เหมาะสม ควรเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี โดยสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสม ควรเป็นพื้นที่ที่มีลมหรือลมทะเลพัดผ่าน และฝนตกตามฤดูกาลโดยเกษตรกรให้ความสำคัญมากกับ การตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การกระตุ้นการแตกใบอ่อน การจัดการน้ำเพื่อชักนำการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล

9. สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

จากสำรวจแหล่งผลิตเงาะในพื้นที่ปลูกจังหวัดจันทบุรีและตราด คัดเลือกแหล่งผลิตเงาะต้นฤดูได้แก่ตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ตำบลห้วงน้ำขาวและตำบลอ่าวใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดตราด ทำการศึกษาการใช้เทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ

โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ พบว่าเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบจังหวัดจันทบุรีใช้เทคโนโลยี สอดคล้องกับคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ในด้านการตัดแต่งกิ่ง การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การจัดการ น้ำเพื่อชักนำการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล ส่วนเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ จังหวัดตราด ใช้เทคโนโลยีสอดคล้องกับคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ในด้าน การใส่ปุ๋ยบำรุงต้น การจัดการน้ำเพื่อชักนำการออกดอก และการช่วยผสมเกสรเพื่อส่งเสริมการติดผล โดยความสำเร็จ ของการผลิตเงาะต้นฤดูขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ และสภาพภูมิอากาศ เป็นสำคัญ

10. การนำไปใช้ประโยชน์

นำข้อมูลไปปรับใช้ในการทดสอบและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูในพื้นที่ภาค ตะวันออก ให้เหมาะสมกับสภาพทางกายภาพ ชีวภาพ เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร

11. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการเกษตร. 2547. ระบบการจัดการคุณภาพเงาะ. กรมวิชาการเกษตร. 30 หน้า.
- จรีรัตน์ มีพีชน์ หลุทัย แก่นลา สาลี ชินสถิต ชูชาติ วัฒนวรรณ รัตยา เกตุมาโร ศรีนวล สุ ราชฎ์ สุเมธ ปากเพียร นพดล แดงพวง โอภาส จันทสุข และนิลวรรณ ลีอังกูรเสถียร.
2556. โครงการทดสอบและขยายผลเทคโนโลยีการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการผลิตเงาะคุณภาพ ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ พัฒนางานวิจัย ก้าวไกลสู่ AEC สำนักวิจัยและ พัฒนาการเกษตรเขตที่ 6 กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 38-46.
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2557. ข้อมูลการผลิตเงาะ. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. แหล่งที่มา : <http://www.oae.go.th>, 30 เมษายน 2557.

13. ภาคผนวก

แบบสัมภาษณ์เทคโนโลยีการผลิตเงาะต้นฤดูของเกษตรกรในพื้นที่ต้นแบบ (เอกสารแนบ 1)